

vi derimod tør haabe, at den ærede Cultusminister ikke vil lade nogen Rigsdagssesion gaae hen uden at arbejde paa bestemt at formulere de Geistliges Stilling som Stand, saa at vi faae at vide, om det er som Medlemmer i Menigheden, de lønnes, eller, hvad der dog er langt rimeligere, som communale Embedsmænd, der paa den Maade føre det Tilsyn med Menigheden, som omtales i Grundloven, som have en lang Række verdslige Forretninger at varetage — naar deres Stilling i den Retning bliver aldeles klart formuleret og bestemt, og saaledes ligger klarere og tydeligere for Dagen, saaledes at det Borgerlige i den bliver nøje begrændset; troer jeg, at vi ville see langt klarere i denne Sag, end de fleste Medlemmer nu ere istand til, og saa troer jeg, at vi aldrig nogensinde ville komme til at gribe Sagen an paa den her foreslaaede, efter min Mening aldeles forkerte Maade.

J. A. Hansen: Jeg var saa uheldig, da jeg første Gang havde Ordet i denne Sag, at den høitærede Cultusminister ikke klart havde opfattet, hvad jeg meente, og derfor ogsaa gjort sig skyldig i adskillige Misforstaaelser med Hensyn til, hvad jeg havde sagt, og tillige viste, at han var bleven noget stærkere afficeret, end jeg troede, han havde Grund til af mine Uttringer. Dette har gjort, at jeg dog vil forsøge paa at fremsætte nogle Bemærkninger i Anledning af, hvad den ærede Cultusminister sagde, da denne Sag ligger mig saa alvorlig paa Hjertet, at jeg mindst kunde ønske, at min Mening ikke skulde foreligge klar og bestemt. Det er muligt, at mine Uttringer ere undgaaede Fleres Opmærksomhed, jeller at jeg ikke har været tydelig, og derfor ønsker jeg at bemærke nu, at, hvad jeg dengang sagde, var deelt i to Hoveddele, hvilken Adskillelse maaskee ikke har været saa skarpt fremsat, som den burde. Jeg søgte nemlig først at vise, hvorledes jeg for nogle Aar siden kunde komme til at deeltage i et Forslag til at danne et Kirkeraad, omtrent som det foreslaaede, og dernæst søgte jeg at vise, hvorledes jeg nu er kommen til at være imod et saadant Kirkeraad. Det er naturligt, at, naar jeg fremsatte mine Grunde, hvorfor jeg dengang var for et

Kirkeraad, og derimod nu er kommen til at beskæmpe Forslaget, og man ikke lægger Mærke til, at jeg siger: Grunden ligger i, hvad der er skeet i Mellemtiden, at man saa kan komme til at antage, at jeg kommer i Modsigelse med mig selv. Jeg søgte at vise, at efter min Betragtning er Folketirken et verdsligt Begreb, og at jeg derfor kunde komme til at tage Deel i Forslag, der gik ud paa at danne et Kirkeraad. Jeg skal nu ikke indlade mig paa, om det er rigtigt eller ikke rigtigt, men det har jo senere vist sig, at flere Medlemmer, navnlig Rigsdagsmanden for Holbek Amts 2den Valgkreds (Tscherning), ogsaa finder, at, naar alt det Verdslige gaaer ud af Forslaget, vil der ikke blive Noget tilbage. Det var altsaa paa Grund af min Betragtning, at Folketirken er et verdsligt Begreb, at jeg kom til at deeltage i et Forslag om at danne et Kirkeraad, og dernæst fordi jeg havde bemærket, at vore Cultusministre — det er ikke nogen Udbredelse særlig til vor nuværende Cultusminister — bestandig have følt sig bundne til i den Slags Sager at høre Landemoderne og Biskopperne. Nu sagde den ærede Minister, at det var en complet Urigtighed, og han protesterede meget stærkt imod, at det skulde være saa, men jeg er overbevist om, at naar man mindes eller gjennemlæser, hvad den ærede Cultusminister dernæst fremsatte som det Rigtige, saa vil man finde, at der i det, jeg sagde, og i det, den ærede Minister indrømmede, ikke var nogen som helst Meningsforskjel, men kun at han fremsatte det med andre Ord end dem, jeg havde brugt. Jeg har naturligvis aldrig kunnet mene, at han anseer sig juridisk bunden til at høre Landemoderne, men jeg sagde, at han anseer sig bunden dertil, og den ærede Minister erkjendte selv, at han vilde ansee det for aldeles urigtigt, om han gik ind paa et saadant Forslag uden at høre Landemoderne. Jeg har altsaa ikke sagt Andet, end han her har indrømmet, og Ordet bunden eller tvungen har jeg aldrig lagt saadan Vægt paa, at jeg skulde holde derpaa. Jeg troede, at det var klart, at jeg ikke kunde mene Andet, end hvad han selv efter sin indre Overbeviisning følte sig bunden til. Dernæst yttrede jeg, at ligeoverfor denne geistlige Indflydelse i den Slags